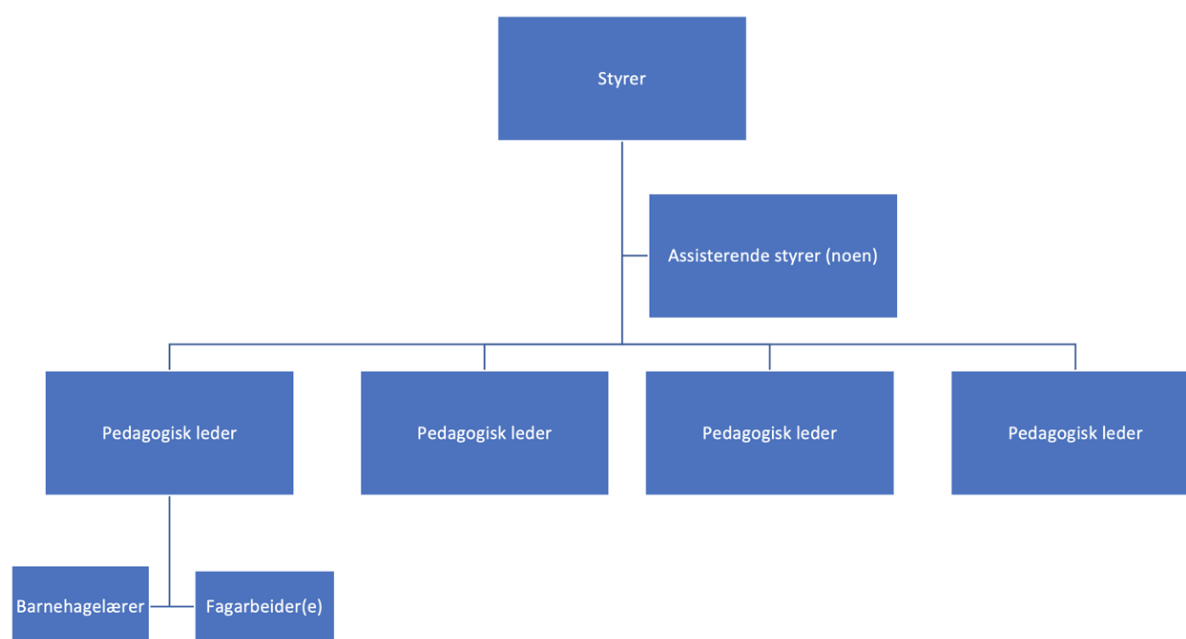

Notat til hovedutvalg oppvekst og kultur: Prøveprosjekt - Organisering av og i kommunale barnehager

I sektor barnehage er det igangsatt et prøveprosjekt der målet er å finne en mer hensiktsmessig organisering av struktur og ansvar i barnehagen. Det er først og fremst to forhold som på dette tidspunktet gjør at det er viktig å jobbe med struktur og ansvar i barnehage:

- 1) *Nasjonale føringer om økt pedagogtetthet og presiseringer rundt rollen til pedagogiske ledere*
- 2) *Lederskap og roller i barnehagen som konsekvens av nye oppgaver og økt forståelse for barnehagenes rolle i samfunnet og flere pedagogiske ledere*

(figur: Nåværende organisasjonsstruktur)

Pedagogiske ledere (pedledere)

Hvis vi tenker på en tradisjonell avdelingsbarnehage med 18 store (eller 9 små) barn på en avdeling, så var avdelingen bemannet av en pedleder og to assistenter/fagarbeidere. Det var i tråd med tidligere bemanningsnorm på max 6 barn pr. ansatt og at en tredjedel av de ansatte skulle være barnehagelærere. Stortinget har fra august 2018 vedtatt en skjerping av pedagognormen, som innebærer minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år (tidligere 1 pr. 18 barn).

I de kommunale barnehagene i Karmøy har denne endringen vært håndtert med at hver avdeling fortsatt hatt en pedagogisk leder, mens øvrige pedagoger ut over gamle krav jobber i barnehagene som barnehagelærere. Dette skillet mellom oppgaver og ansvar til pedledere og andre med samme utdanning i barnehagene (barnehagelærere) har ikke vært enkel for alle å forholde seg til. I 2019 gjennomførte barnehagesjefen en undersøkelse knyttet til roller og rolleforståelse i de kommunale barnehagene og var noen hovedfunn som følger:

- Noen pedagogiske ledere opplever at de har lederansvar
 - Andre ikke
- Noen barnehagelærere ønsker å bli pedagogiske ledere
- Noen barnehagelærere ønsker ikke å bli pedagogiske ledere
- Noen barnehagelærere får mange oppgaver delegerte fra pedleder
 - Andre færre
- Finnes tilfeller der barnehagelærere nekter å gå inn i oppgavene til pedagogiske ledere
- Komplisert med ansvar mellom pedagogisk leder/ barnehagelærer/ fagarbeider
- Manglende klarhet

Det er vanskelig å se at staten har hatt en intensjon om en slik oppdeling av oppgaver og ansvar hos pedagoger som jobber i barnehagene. I rammeplan omtales ikke rollen til barnehagelærere på andre måter en som en del av beskrivelsen av rolle og ansvaret som hviler på pedagogiske leder. I sin saksutredning skriver Utdanningsdirektoratet at «skjerpet pedagognorm gjør at 7 av 10 barnehager må ansette flere pedagogiske ledere». I 2019 leverte en ekspertgruppe utnevnt av Kunnskapsdepartementet en rapport som omhandlet barnehagelærerrollen i et profesjonsperspektiv. Ekspertgruppen skriver bl.a. *«pedlederrollen...slik blir definert ved å knyttes til en barnegruppe, som er noe mindre en mange avdelinger har vært...»*.

Vi anser det derfor som bare et tidsspørsmål når alle kommunens barnehager blir nødt til å gjennomføre endringer der skille mellom pedledere og andre med barnehagelærerutdanning fjernes.

Barnehage og lederskap

De siste årene har gitt oss økt kunnskap og forståelse for barnehagenes viktighet angående barnas omsorg og utvikling. Pedagogiske og faglige krav til barnehagene er helt endre en bare for 10-20 år siden. Endring og utvikling krever lederskap, noe som gir oss grunn til å se nærmere på styrers ansvar og muligheter til å utøve lederskap som drar barnehagen inn i fremtiden. Styrerrollen er både omfattende og komplisert. Styrerrollen defineres i rammeplan som følger:

«Styreren er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse. Styreren skal sørge for at personalet får ta i bruk sin kompetanse. En forutsetning for en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse er et godt samarbeid med barnehageeieren, barnehagens pedagogiske ledere og barnehagens øvrige personale. Styreren leder og følger opp arbeidet med planlegging, dokumentasjon, vurdering og utvikling av barnehagens innhold og arbeidsmåter og sørger for at hele personalgruppen involveres.

Styreren skal sikre at barnehagen har innarbeidet rutiner for samarbeid med relevante institusjoner, slik som skolen, helsestasjonen, den pedagogisk-psykologiske tjenesten og barnevernet.»

Det er ikke uvanlig at styrere blir fanget av daglig drift og fleste styrere opplever nok at utviklingsarbeid er det som en kunne tenkt seg å jobbe mer med. Det har vært tradisjon for

at pedagogiske ledere utgjør barnehagens ledelse sammen med styrer, men det er stor variasjon i måten disse «ledergruppene» opererer på og hvordan de fordeler ansvar og oppgaver. At vi nå vurderer at alle barnehageansatte med barnehagelærerutdanning skal få fylle rollen som pedagogisk leder gjør at slike ledergrupper vil bli for store for alle praktiske formål. Ekspertgruppen om barnehagelærerrollen setter søkelyset på denne problemstillingen og skriver:

«..det er lite regulert hvordan organiseringen skal være på nivået over den pedagogiske lederen. Det vil være nærliggende å gruppere barnegrupper og pedagogiske ledere sammen i en form for team eller avdelinger. I slik organisering må det tas høyde for at mindre grupper gir bedre prosesskvalitet. Hvordan slike team og ledelsen av dem ellers skal defineres bør være opp til eier og styrer, men det er ekspertgruppens syn at slike teamledere, dersom teamlederen ikke er en av de pedagogiske lederne, også må omfattes av kravet om barnehagelærerutdanning ...».

Prøveprosjekt

Barnehagesjefen har søkt midler til KS for å jobbe med å utvikle nye lederteam på barnehager som ønsker å prøve ut nye måter å organisere arbeidet på. KS har innvilget 305 000 til dette prosjektet, og skal midlene brukes til konsulenthonorar. Det har vært åpnet for alle kommunale barnehager å delta i prøveprosjektet, og Sevland barnehage er først ute til å vise interesse og sette i gang arbeid for å se nærmere på organisering og ansvarsfordeling. Igjenom prosjektet vil vi innhente erfaringer som vil være til nytte for resten av de kommunale barnehagene, samtidig som vi utelukker ikke at flere barnehager vil melde seg på for å prøve ut ulike løsninger og endringer.

Da organisering av barnehager er et eieransvar, har private barnehager ikke fått anledning til å delta i prøveprosjektet. I søknaden om midler til KS presiseres det likevel at Karmøy vil kunne bidra med erfaringsdeling fra prosjektet både med private barnehager og andre kommuner.

Einar Solheim, Barnehagesjef
19. januar 2021